

Els tractats de lliure comerç Una amenaça a punt de consumir-se

La passada setmana més de 1300 organitzacions socials, entre elles IAC-CATAC, han cridat a la mobilització, arreu del país, contra diferents tractats internacionals que pretén subscriure la UE amb Canadà (CETA) i EEUU (TTIP) i que estan adreçats a la ultraliberalització de l'economia amb els consegüents efectes sobre els drets socials i mediambientals.

Us expliquem a continuació com ha anat tot això i alguns dels efectes d'aquests tractats sobre el mon laboral.

Un tractat de lliure comerç (TLC) és un acord entre diferents països per a eliminar o reduir els aranzels que cobren per l'entrada de productes o serveis en el seu territori nacional així com per a "harmonitzar les legislacions d'aquests països", amb la finalitat de facilitar la circulació d'aquells productes o serveis (es parla llavors d'eliminar "barreres no aranzelàries"). En definitiva un TLC busca eliminar el proteccionisme al mercat nacional (el treball es considera un mercat) alhora que facilitar l'accés a altres mercats.

Al juliol de 2013 s'iniciaren les negociacions (secretes) per a signar un TLC entre EEUU i la UE. Aquest tractat s'anomena Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP), Tractat Transatlàntic de Comerç i Inversió. Al març de 2014 es va filtrar un primer esborrany del projecte i a l'abril de 2016 es filtrà (Greenpeace Holanda) gairebé la meitat de l'esborrany (248 pàgines, 13 capítols, consolidats –és a dir ja acordats– d'un total previst de 24)) que contenia els resultats de les 13 rondes negociadores (el 3 d'octubre d'enguany es va iniciar la que fa 15). Està previst que les negociacions acabin el 2017.

Un tractat semblant és el CETA (Comprehensive Economic and Trade Agreement), Acord Integral d'Economia i Comerç. Es tracta d'un acord entre Canadà i la UE i s'ha negociat amb les mateixes condicions de secretisme que el TTIP (fou desclassificat el 15.12.15). Consta de gairebé 1600 pàgines i de 13 capítols. Les negociacions ja estan tancades (26.09.14). Els ministres de comerç de la UE li hauran de donar (per unanimitat) el vistiplau el 18 d'octubre (el Govern del PP ja ha donat – 14 d'octubre – el vistiplau per a que sigui aprovat, tot i que ni tan sols hi ha una versió oficial en castellà), el tractat se signarà el 27 d'octubre,

després l'haurà de ratificar l'Eurocàmara (gener 2017), i finalment els parlaments nacionals (tanmateix, s'aplicarà provisionalment encara que no l'hagin aprovat aquests parlaments).

La relació entre CETA i TTIP és, respecte la ciutadania, com la del policia bo i el dolent – els dos et volen fotre però el bo ho fa d'una manera més subtil –. Darrere del CETA hi ha en realitat el TTIP ja que el 81% de les grans empreses canadenques són en realitat filials d'empreses dels EEUU. Per això s'anomena al CETA el cavall de Troia del TTIP.

L'harmonització normativa que persegueix el TTIP pot suposar la pèrdua de bona part dels drets laborals que encara ens queden. Cal tenir en compte que dels vuit tractats fonamentals de la OIT (Organització Internacional del Treball), EEUU només n'ha ratificat dos quan els 28 països de la UE han ratificat els vuit¹. Canadà per la seva part no ha ratificat els convenis sobre dret de sindicació i negociació col·lectiva, sobre l'edat mínima per a treballar ni els relatius a la inspecció de treball.

Diferents estudis han pronosticat, d'aprovar-se aquests tractats, una caiguda de les rendes del treball (especialment a França), una pèrdua d'ocupació de 600.000 llocs de treball a la UE (especialment als països nòrdics i Alemanya) i una clara transferència de renda des del treball al capital².

A través d'aquesta mena de tractats comercials s'obre la porta per a la regulació transnacional de condicions de treball per sobre de les pròpies normes de l'OIT. Un cop liberalitzat un servei, un Estat no pot utilitzar la seva normativa interna sobre entrada o estança temporal de treballadors.

Si es tenen en compte les conseqüències que tingué el tractat de lliure comerç entre EEUU, Mèxic i Canadà (NAFTA)³ es produirà una clara "americanització" del Dret del Treball i, per tant, una pronunciada rebaixa dels estàndards laborals europeus i un consegüent augment de la desigualtat social.

Una altra qüestió és el mecanisme de solució de controvèrsies. Mitjançant aquest mecanisme (ISDS) anomenat "protecció d'inversions", un inversor estranger pot demandar un Estat davant d'un tribunal privat d'arbitratge (eludint així els tribunals ordinaris) per protegir la seva inversió davant, per exemple, canvis legislatius. Les resolucions (que son secretes per als no litigants) d'aquests tribunals privats no admeten recurs. Així, i per citar només un exemple, una empresa francesa ha demandat l'Estat egipci per haver aprovat una pujada del salari mínim, ja que aquesta mesura perjudica la seva inversió.

Les conseqüències d'aquests tractats no tan sols són perjudicials per als drets de les persones treballadores, també perjudiquen els consumidors, el medi ambient, el sistema públic de seguretat social, la gestió pública dels recursos i un llarg etcètera que es desgrana a través de cadascun dels seus capítols.

---

¹ La inclusió de normes laborals en tractats de comerç és una amenaça per a l'aplicació de les normes de l'OIT ja que permet que l'abast dels drets laborals sigui interpretat per normes dedicades al lliure comerç, la qual cosa pot suposar una continua disminució de l'abast dels drets laborals.

² Cfr. CAPALDO, J., TTIP: European Disintegration, Unemployment and Instability. GDAE Working Paper14-03.

³ El NAFTA ha suposat: increment de la desigualtat, augment dels beneficis de les elits acomodades, estancament dels salaris, creixement de l'atur, dumping social, caiguda de la protecció social i violació dels drets de les organitzacions de treballadors i de la seva capacitat de negociació col·lectiva (Compa, 2015:1)